DOI 10.36074/15.05.2020.v4.21

МЕТОДИ ОПРАЦЮВАННЯ ТЕОРЕТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ МАЙБУТНІМИ ВЧИТЕЛЯМИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

ORCID ID: 0000-0003-0966-050X **Лимар Юлія Михайлівна**
канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

УКРАЇНА

На початку 2020 року у зв'язку з введенням карантинних заходів з метою протидії розповсюдження коронавірусу COVID-19 мільйони учнів, студентів, учителів та викладачів по всьому світові навчаються і працюють дистанційно. Фахова підготовка майбутніх учителів значно ускладнюється через обмежені можливості особистого спілкування викладача і студента. Оскільки він повинен оволодіти необхідними комунікативними уміннями й навичками, здатністю ефективно організувати освітній процес з учнями початкової школи.

На факультеті дошкільної, початкової освіти і мистецтв Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка під час карантину 2020 року з переважної більшості дисциплін навчання організовано на платформі Google Classroom. Зокрема з курсу «Педагогічні технології в початковій школі» студенти III курсу спеціальності «Початкова освіта» денної форми навчання опрацьовували теоретичний матеріал, виконували практичні завдання, проходили тестування (виконували модульні контролі роботи), в подальшому складатимуть іспит.

Метою дослідження є аналіз методів опрацювання майбутніми вчителями початкової школи теоретичного матеріалу в процесі вивчення курсу «Педагогічні технології в початковій школі» під час дистанційного навчання.

Результати опитування та аналізу робіт студентів щодо методів опрацювання теоретичного матеріалу дозволяють зробити висновок про низьку ефективність традиційного конспектування. Оскільки воно: по-перше, займає забагато часу («майже цілий день доводиться сидіти за комп'ютером»); по-друге, відбувається без належного аналізу, опрацювання, усвідомлення певних теоретичних положень («конспектую «машинально «бездумно»); по-третє, призводить до низького рівня засвоєння переважною більшістю студентів необхідного теоретичного матеріалу (як показали результати тестування).

Це зумовило пошук нових методів організації опрацювання теоретичного матеріалу майбутніми вчителями початкової школи. Зокрема таких:

– використання технології «6 капелюхів» [1];
– створення ментальної карти [2];
– аналіз переваг і недоліків певної педагогічної технології;
– наведення прикладів використання тієї чи іншої технології студентом / вчителем під час педагогічної практики;
– опис ситуації з досвіду студента, у якій з ним / його знайомим було використано вчителем ту чи іншу технологію і які це мало наслідки (на основі філософського діалогу за методикою Гюро Хельског (Норвегія) [3].

Розглянемо детальніше особливості та досвід використання вище описаних методів.

Сутність інтерактивної моделі навчання студенти розглядали за допомогою технології «6 капелюхів». Це дозволило їм проаналізувати цю модель з різних боків, з'ясувати її переваги й недоліки.

Створення ментальної карти з певного теоретичного питання виявилось досить ефективним. Адже для її створення студенту необхідно було прочитати, проаналізувати певний матеріал, виділити головне, встановити причинно-наслідкові зв'язки між певними поняттями та явищами. Водночас безпосереднє малювання ментальної карти (у зошиті / на аркуші паперу / за допомогою певних комп'ютерних програм) не займало багато часу, а також дозволило студенту проявити творчі здібності.

Аналіз переваг і недоліків певної педагогічної технології дозволив студенту всебічно їх проаналізувати для максимального використання переваг і зменшення недоліків у майбутній професійній діяльності.

Наведення прикладів використання тієї чи іншої технології студентом / вчителем під час педагогічної практики дозволив проаналізувати особливості її використання у роботі з молодшими школярами, виявити можливі труднощі, перестороги.

На основі результатів дослідження, проведеного викладачами Лимар Ю., Турчиною І. у Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» та Демченко О. у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського [4], можна стверджувати, що залучення досвіду студента під час використання філософського діалогу для обговорення певних питань є досить ефективним. Водночас під час дистанційного навчання його використати досить складно. Однак опис ситуації з досвіду студента, у якій з ним / його знайомим було використано вчителем ту чи іншу технологію (описували індивідуалізацію та диференціацію навчання (рівневу та за інтересами) виявився ефективним. Студенти наводили приклади зі шкільного життя, які трапились здебільшого з ними, зрідка – з кимось іншим, а також аналізували, які це мало в подальшому наслідки.

На основі аналізу процесу та результатів роботи студентів, онлайн-спілкування з ними можна стверджувати, що дистанційне навчання буде більш ефективним за умов:

– зменшення обсягу теоретичного матеріалу (це дозволить уникнути надмірного перевантаження студентів);

– надання чітких вказівок щодо методів опрацювання певного теоретичного матеріалу та форм звітності;

– зняття категоричних обмежень в часі виконання робіт (це зменшить нервову напругу, дозволить студенту краще підготувати роботу);

– психологічна підтримка студента (це зменшить негативні наслідки відсутності особистого спілкування студента з викладачем (адже нерідко у студента виникає відчуття розгубленості, невпевненості у правильності виконання завдання та ін.) (наприклад, можна заохотити студента в особистих коментарях до роботи («Чудова робота!», «Молодець!», «Перша схема – чудова!» тощо).

Крім того, переважна більшість студентів зазначають, що їм дуже не вистачає особистого спілкування з викладачем, студентами, хочеться взяти участь у діалогах, дискусіях, працювати з використанням інтерактивних методів навчання. Однак, є й такі, яким дистанційно навчатися подобається більше. Серед них студенти, які працювали під час навчання і не могли регулярно відвідувати заняття, зараз вони «мають можливість у зручний для себе час

якісно виконати завдання». Також варто зазначити, що деякі студенти, які на заняттях в аудиторії були недостатньо активними (соромились, не мали гарного контакту з одногрупниками, не встигали відповісти), краще виконують завдання, реалізують творчий підхід, щиро висловлюють своє ставлення до певної проблеми, наводять приклади з власного досвіду.

Висновки. Отже, організація дистанційного навчання зі студентами потребує від викладача пошуку нових ефективних форм і методів. Зокрема опрацювання теоретичного матеріалу більш ефективне з використанням методів, які потребують узагальнення, аналізу теоретичних положень, залучення особистого досвіду майбутніх учителів початкової школи.

Список використаних джерел:

[1] Притулик, Н.В. (2016). *Практикум з теорії та методики виховання молодших школярів.* Чернігів: Видавець Лозовий В.М.

[2] Позднякова, Т.Є. (2018). *Візуалізація та структурування інформації за допомогою ментальних карт на уроках біології*. Рівне: РОІППО.

[3] Helskog, Guro Hansen (2019). *Philosophising the Dialogos Waytoward Wisdomin Education. Between Critical Thinking and Spiritual Contemplation.* London : Routledge Publishing Ltd.

[4] Демченко, О., Лимар, Ю. & Турчина, І. (2019). Використання філософських вправ у контексті підготовки творчих педагогів обдарованих дітей. *Педагогічна освіта: теорія і практика,* (27 (2)), 310-317. Https//doi.org/10.32626/2309-9763.2019-27.310-317.

DOI 10.36074/15.05.2020.v4.22

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

ORCID ID: 0000-0001-7068-598X **Козяр Михайло Миколайович**
доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України,
професор кафедри практичної психології та педагогіки
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

ORCID ID: 0000-0001-9562-8244 **Вовчаста Наталія Ярославівна**
доктор педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов та перекладознавства
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

УКРАЇНА

Професійна іншомовна підготовка майбутніх фахівців цивільного захисту в умовах небезпечних та надзвичайних ситуацій має враховувати сучасні світові тенденції, принципи розвитку системи забезпечення якості фахової освіти у світі та Україні, її теоретико-методологічні й методичні аспекти, зміст і складність завдань, фізичне та психічне навантаження, а також специфічне призначення підрозділів Державної служби з надзвичайних ситуацій. Завданням вищої професійної освіти є не лише формування фахових знань, умінь та навичок, а й формування орієнтації на подальше підвищення своєї професійної компетенції, розвиток уміння спілкуватися, використовуючи слово як засіб комунікації для розв’язання поставлених завдань в умовах розширення міжнародних зв’язків.